

Sant Andreu de Castellnou

Castellnou de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Plaça de l'Església, s/n. Castellnou de Bages - 08251
Emplaçament Nucli antic de Castellnou de Bages, al final del camí de Santpedor a Castellnou.

Coordenades:

Latitud: 41.83414
Longitud: 1.83737
UTM Est (X): 403463
UTM Nord (Y): 4632015

Classificació

Número de fitxa 08062 - 47
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Modern Contemporani
Segle XI-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya: 16444
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religiós
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic. C. de Santa Maria, 1. Vic - 08500

Fitxes associades:

[Casa Rectoral de Castellnou](#)

[Cementiri de Castellnou de Bages](#)

Autoria de la fitxa Laura Llorens Travé i Jordi Tornés Bes

Data de registre de la fitxa: dt., 23/01/2007 - 01:00

Autoria de la darrera revisió: Oficina de Patrimoni Cultural

Data de la darrera revisió: dj., 16/04/2026 - 15:43

Descripció

L'església de Sant Andreu està situada a la plaça de Castellnou de Bages, compartint l'espai amb l'edifici de l'Ajuntament de la vila i formant conjunt amb l'antiga casa rectoral. Es tracta d'una construcció d'origen romànic (primer romànic, segle XI) en la qual es van portar a terme importants reformes durant els segles XVI i XVII.

És un edifici de planta basilical de tres naus, la central més alta que les laterals. La capçalera està formada per tres absis semicirculars. La zona de les naus està coberta a dos vessants amb teula àrab i la de capçalera, amb lloses de pedra col·locades en cascada. L'aparell dels murs està format per carreus de petites dimensions.

La façana principal de l'església està emplaçada a l'oest. S'hi observa un portal d'arc de mig punt amb dovelles, amb la inscripció 1588 a la clau; quatre finestres de doble esqueixada, i un òcul, que podria ocupar l'espai d'una possible finestra geminada anterior, avui tapada. Per damunt d'aquesta façana, s'alça el campanar de torre, cobert a quatre vessants i amb dues arcades que s'obren a cada façana. En aquest campanar s'hi conserva una campana amb la inscripció 1540.

Els murs exteriors mostren la decoració característica del primer romànic, arquets cecs i bandes llombardes. Els arquets recorren la part alta de les façanes i a l'absis central queden organitzats en grups de quatre entre cada lesena o banda llombarda.

A l'interior, les naus es cobreixen amb volta de canó i de quart d'esfera, els tres absis. La nau central es comunica amb les laterals mitjançant tres arcs formers que se sustenten sobre pilars cruciformes, d'on surten els arcs torals que reforcen les tres voltes.

Pel que fa a les modificacions de què ha estat objecte l'església, es té constància que el 1671 es van aixecar les lloses de la teulada per fer-hi unes golfes. Entre els segles XVI i XVII s'hi va construir el cor, als peus de l'església, sobre arc rebaixat i volta d'aresta. La construcció de la sagristia va eliminar l'absidiola sud, que es va reconstruir durant la intervenció que la Diputació de Barcelona va portar a terme als anys 1970.

S'han conservat restes de pintura mural, tot i que actualment es troben en un estat força fragmentari. Estan situades a l'absidiola sud, a l'arc d'ingrés a l'absis i a l'inici del mur de separació de la nau lateral del mateix costat i de la central. S'hi poden observar motius decoratius de caràcter geomètric i vegetal, amb una policromia de tonc negres, vermells, blancs i ocre. Per aquestes pintures s'ha descrit un arc temporal que ens situa en època romànica (entre els segles XI i XIII).

L'església també havia custodiat dues peces d'interès notable, una talla romànica datada del segle XIII de la Mare de Déu que avui dia es troba en mans de particulars a Barcelona i una pica baptismal venuda a un col·leccionista de Sallent.

Història

L'església es troba situada dins l'antic terme de Buc o Bugu, esmentat ja a l'any 952 en documents del monestir de Sant Benet de Bages. A partir del 1001 passà a dir-se Castellnou de Bages, segurament per la reedificació de l'antic castell on avui encara es pot veure la torre. La primera referència de l'església la trobem al cartulari de Sant Cugat del Vallès l'any 981, en la jura d'un testament per part d'un home anomenat Guitard.

L'església apareix citada al 1032 sota l'advocació de Sant Andreu i amb la categoria de parròquia. Al 1035 Ramon Guifré de Balsareny deixa en testament als preveres de Sant Andreu de Castellnou un parell de bous per obres. I la seva muller Ingilberga fa un llegat, el 1038, en favor de l'església. El testament es jura a l'altar de Santa Maria de la mateixa església. Entre 1126 i 1142 el vescomte de Barcelona, Reverter, donà les esglésies de Castellnou a la comunitat canonical de Sant Vicenç de Cardona.

Entre els segles XVI i XVII l'església va ser objecte d'algunes reformes que en modificaren l'aspecte original. El 1976 el Servei de Catalogació i Conservació de Monuments, amb la col·laboració de veïns del poble, van començar una restauració que li va retornar la seva imatge original. Als anys 1993 i 1996 es feren dues intervencions més, que anaren a càrrec del Servei del Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona, en les quals es va consolidar el campanar, es va restaurar la coberta, etc. i, a més, es començaren els estudis per a la construcció del nou cementiri municipal.

Durant la Guerra Civil Espanyola del 1936-1939, a Castellnou, com a la majoria de pobles i ciutats, es van destruir béns de l'església. Revolucionaris del poble veí de Sallent van destruir el retaule barroc de Sant Andreu i van cremar la casa rectoral i l'arxiu parroquial. Una campana fou transportada a Sallent per fer-ne material bèl·lic i una segona campana es va salvar gràcies a un veí de Castellnou i actualment és la que hi ha al campanar datada de 1540.

Bibliografia

AA.VV. (1984). Catalunya Romànica, vol. XI Bages. Grup Enciclopèdia Catalana S.A. Barcelona.

AA.VV. (1986). Memòria 1984. Història i Arquitectura. La recerca històrica en el procés d'intervenció en els monuments. Diputació de Barcelona. Barcelona.

AA.VV. (2006). Inventari del patrimoni cultural immoble de Catalunya. Direcció General del Patrimoni Cultural. Generalitat de Catalunya.

Diputació de Barcelona, Servei de Patrimoni Arquitectònic Local, (2007). Antiga casa rectoral de Castellnou de Bages. Memòria d'arqueologia i història. Barcelona: Diputació de Barcelona.

<https://www.diba.cat/documents/429042/1148c478-0e73-49aa-aa58-91e96d85e5ad>

GAVÍN, Josep M. Inventari d'esglésies. Bages. Arxiu Gavín.

SITJES, Xavier (1986). Esglésies romàniques de Bages, Berguedà i Cardener. Caixa d'Estalvis de Manresa. Manresa.

VILLEGAS, Francesc (1983). El Romànic del Bages. Llibreria Sobrerroca. Manresa.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

